

Obsah

KNIHA JEDENÁCTÁ
HUSITSTVÍ POD KRÁLEM VÁCLAVEM 7
 Rok 1403–1419

Článek první
**POČÁTKY NEPOKOJŮ
 CÍRKEVNÍCH V ČECHÁCH** 8
 (Rok 1403)

*Význam dějin nových. Vznik a příčiny roztržek církevních.
 Valdenští a mnichové žebraví. Kacířství ve starých Čechách.
 Třenice mezi kněžstvem světským a mnichy žebravými.
 Arcibiskup Arnošt z Pardubic a císař Karel IV. Předchůdcové reformace
 v Čechách: Konrád Waldhauser, Milíč z Kroměříže, Matěj z Janova.
 Počátky utrakvismu. Retraktace Matěje z Janova.
 Universita pražská a české školy. Třenice národní a Tomáš Štítný.
 Učení Viklefovo a jeho uvedení do Čech. M. Jan Hus
 a Jeroným Pražský. Zápověď učení Viklefova na universitě pražské.
 Bonifác IX. a porušený stav církve.*

Článek druhý
**TŘETÍ KRALOVÁNÍ VÁCLAVOVO
 POKROK SPORU CÍRKEVNÍHO** 41
 (Roky 1403–1409)

*Krále Václavovo nové panování; válka s králem Zikmundem;
 mocné prostředky pro pokoj domácí; opětné dobývání hodnosti
 královské v říši. Rozepře mezi králem a papežem Řehořem XII.
 Prospěch viklefismu v Čechách. M. Hus kazatelem v Betlémě.
 Schisma i neutrálnost; oba papežové od kardinálů opuštěni.
 Nové odpory proti viklefismu v Čechách. Král Václav, sbor kardinálů
 a pražská universita. Spor o tři hlasy; Mikuláš z Lobkovic.
 Vystěhování se profesorů a studentů německých z Prahy.*

Článek třetí

VZDĚLÁNÍ A ROZŠÍŘENÍ NAUKY HUSOVY 60

(Roky 1409–1414)

Král Václav a koncilium pisánské. Trojice papežů. Odpor duchovenstva českého. Bula Alexandra V. Viklefovy knihy spáleny v Praze.

M. Hus pohnán před papeže. Trojice králů římských. Smrt Joštova i národ Moravy. Smíření mezi Václavem a Zikmundem.

Narovnání mezi arcibiskupem pražským a M. Husem. Bouře pražské pro odpustky. Hus a Štěpán Paleč. Hus v klatbě papežově,

musí opustiti Prahu. Arcibiskupové Albík a Konrád. Synoda pražská.

Katoličtí profesori vypovězeni z Čech. Hus na venkově. Jeho zásluhy o řeč a literaturu českou. Cesty M. Jeronýma Pražského.

Poměry mezi Čechami a Polskem. Rozepsání sboru kostnického.

Hus uvoluje se jíti tam.

Článek čtvrtý

M. JAN HUS A SBOR KOSTNICKÝ 89

(Roky 1414–1415)

Sbor a jeho účely; zásluhy při něm krále Zikmundovy. Husovy přípravy a jízda do Kostnice; jeho tam protivníci a uvěznění. Papež Jan XXIII.

Krále Zikmundův první výstup v Kostnici. Pře Husova. Počátek rozdávání pod obojí v Čechách. Jan XXIII. utíká z Kostnice. M. Jeroným Pražský

v okovech tam přiveden. Přímluvy za Husa i trojí jeho slyšení.

Krále Zikmundův soud o něm. Sbor zapovídá přijímání pod obojí způsobou.

Neprospěšné naléhání na Husa, aby odvolal. Odsouzení a upálení jeho.

Článek pátý

POSLEDNÍ LÉTA PANOVÁNÍ
KRÁLE VÁCLAVOVA 118

(Roky 1415–1419)

Různění se stran náboženských v Čechách a krále Václavova obojetnost. Valný sněm v Praze; pohružčivé psaní ke sboru kostnickému.

Panské dvě jednoty: husitská a katolická. Dlouhý interdikt v Praze.

M. Jeronýma Pražského odvolání a zpětění, poslední výslechy a upálení v Kostnici. Následky toho v Čechách. Další přísnosti od sboru. Počátek

dvojení se husitů v kališníky a tábory. Pražská universita a přijímání

pod obojí. Papež Martin V. a reformy církevní. Konec sboru kostnického.

Mistr Jakoubek a další rozvoj husitství. Nejisté chování se krále Václava;

konečně odhodlal se proti husitstvu. Počátek rozbrojů v zemi;

Mikuláš z Husí a Jan Žižka z Trocnova, náčelníci lidu. Hromady na hoře Tábor. Smetání konšelů novoměstských. Smrt krále Václava. Úvahy závěrečné.

**KNIHA DVANÁCTÁ
VÁLKY HUSITSKÉ 151**
Roky 1419–1431

Článek první

ÚVODY VÁLEK HUSITSKÝCH 152

(polovice srpna 1419 – polovice května 1420)

*Povšechné úvahy o bojích husitských a národu českém té doby.
Bouře pražské po smrti krále Václavově. Král Zikmund. Královna Sofie,
vladařka česká. Sněm zemský. Strany v národu a náčelníci jejich.
Další hromady čili tábory v Čechách. Vojenská studia. První počátky války.
Útok na Malou Stranu. Reakce Kutnohorských. Sněm brněnský.
Blouznivost i bojovnost táborů. Založení města Tábora. Král Zikmund
na sněmu říšském ve Vratislavi. Šíření se vzpoury v Čechách.
Boření klášterů a kostelů. Čenka Vartenberského zrádné kolotání se.
Marná vyjednávání.*

Článek druhý

PRVNÍ VÝPRAVA KŘIŽÁCKÁ V ČECHÁCH 191

(polovice května – počátek listopadu 1420)

*Zikmund v Čechách. Smysly husitské kromě Čech. Přípravy k boji.
Žižka do Prahy, Benešov, bitva u Poříčí. Klášter Postoloprty.
Táboři v Praze. Příběh litoměřický. Ztráta Slaného i Loun. Ochránění
Tábora. Dobyť Králové Hradce. Dobývání hradu Pražského.
Veliké vojsko křižácké a obležení Prahy. Legát papežský. Bitva na Žižkově.
Čtyři artikuly pražské. Marná rokování, rozmluvy na Malé Straně.
Zikmund korunován. Zástavy klenotů i statků královských a kostelních.
Táboři opustili Prahu. Jednání s králem polským. Obležení a bitva
u Vyšehradu. Rozjaření citu národního.*

Článek třetí

**ROZDÍLY STRAN HUSITSKÝCH
A DRUHÁ VÝPRAVA KŘIŽÁCKÁ V ČECHÁCH 222**

(listopad 1420 – říjen 1421)

Husité svobodní nepodléhají než autoritě Písma svatého a čtyř článků pražských. Přehled stran husitských. Chiliastické blouznění a zásady komunistické i socialistické. Táboři výstřední a pikharti; kněží Martínek Húska i Petr Kániš; adamité. Táboři střední a jejich rozdvojení se s tábory mírnými; Žižka i sirotci. Obce polní a domácí; počátky stálých vojsk. Bratři orebští. Aristokracie, demokracie a bratři střední. Pražané a kališníci. Spojení kněze Jana Pražského s Žižkou. Nebezpečí svobody v Čechách. – Náčelnictví města Prahy a spory mezi pražany a tábory; hádání v domě Zmrzlikově. Smrt Mikuláše z Husi. – Žižka v jižních Čechách; Prachatice a Příběnice. Chotěboř. Kladruby, Švamberk a Plzeň. – Dobývání země od husitů: Chomutov, Beroun, Český Brod, Hory Kutny; jednání s Moravany, Jaroměř. Čeněk z Vartemberka. Arcibiskup Konrád přistoupil k husitům. Hrad Pražský a Litoměřice. – Sněm valný v Čáslavi. Sbor kněžský v Praze. – Druhá výprava křižácká: kardinál Branda i sněm ve Weselu. Slezáci v Čechách; porážka u Mostu. Křižáci u Chebu i Žatce a útěk jejich.

Článek čtvrtý

NOVÉ ROZBROJE

A TŘETÍ VÝPRAVA KŘIŽÁCKÁ 276

(říjen 1421 – říjen 1424)

Slovanské hnutí duchů a Vitold, požádaný král český. Různice pražské. Zikmund vyjednává s Vladislavem Polským i Albrechtem Rakouským. Zrada ratibořská. Zikmund na sněmu brněnském. Žižka na Plzeňsku; vjezd jeho do Prahy. Zikmund na Kutné Hoře; útěk jeho a porážka u Německého Brodu. Závíš Černý. Převrat v Praze; usmrcení kněze Jana i následky jeho. – Flutky. Zikmund Korybut, správce zemský, uznán od Žižky. Obležení hradu Karlštejna. Sněm říšský v Norimberku a třetí výprava křižácká. Táboři z Prahy vypuzeni a příměří u Karlštejna. Korybut odvolán z Čech a sjezd u Šramovic. Přípravy proti Čechům opět zmařené. – Války domácí v Čechách; bitva u Hořic, obležení Křížence, smíření u Konopiště. Vojsko české na Moravě; Kroměříž. Bitva u Hradce Králové; obležení Čáslavi; Žižka na Moravě a v Uhřích. Sněm svatohavelský v Praze, Albrecht, markrabě moravský. Sienský sbor církevní. Žižkův krvavý rok: bitva u Malešova; Žižka na Plzeňsku. Nesvornost mezi nepřáteli. Korybut podruhé v Praze. Žižka u Libně; smíření na Špitálském poli. Smrt Žižkova; úvahy o něm; jeho umění válečné.

Článek pátý

JALOVÁ VYJEDNÁVÁNÍ 330

(říjen 1424 – duben 1427)

Známka doby této. Úmluvy ve Zdicích. Hádání v Praze. Vojsko české na Moravě. Dělení se táborů a sirotků, konec orebitů. Příběh radkouský. Výboje táborů i sirotků v Čechách. Klášter Třebíč. Dobytí Rece. Nová sněmování. Usnesení sjezdu táborského na Písku. Kontrasty. Kněz Prokop Holý a Jakub z Vřesovic. Sněm norimberský. Vítězství u Ústí nad Labem. Obležení Mostu a Poděbrad; obhájení Břeclavi. Oldřich z Rožmberka. Rozdvojení mezi kališníky; M. Příbram a M. Petr Engliš. Tajné Korybutovo jednání s papežem. M. Jan Rokycana. Bouře v Praze; kníže Korybut jat a dán do vězení.

Článek šestý

PROKOP VELIKÝ

PŘECHOD K OFENSIVĚ

ČTVRTÁ VÝPRAVA KŘIŽÁCKÁ 357

(duben 1427 – únor 1430)

Známka nové doby. Vítězné vpády do Rakous i do Slezska. Červená Hora i Žleby. – Kardinál Jindřich Anglický, legát proti Čechům. Sněm říšský ve Frankfurtu. Čtvrtá kruciáta v Čechách, obležení Stríbra, útěk Němců a dobytí Tachova. Příměří u Plzně. Vpád Kolštejnského a Smiřického do Prahy; Korybut ze země vyveden. Dobývání Kolína. Nový sněm ve Frankfurtu; všeobecná daň „na husity“. Hádání na hradě Žebráce. Jízda do Uher a po Slezsku; opět vpády do Rakous i do Bavor. Nečinnost v Němcích. Bechyně i Lichtenburk; boje u Chrastavy a v Kladsku. Sjezd krále Zikmunda s Prokopem Velikým v Prešpurku. Sněm veliký v Praze. Panna orleánská. Rozbroje mezi Starým a Novým Městem pražským. Nové hádání mezi M. Příbramem a Petrem Anglickým. Veliké jízdy do Lužice, do Míšně, do Foitlandu, do Frank a do Bavor.

Článek sedmý

ROZHODNUTÍ

PÁTÁ A POSLEDNÍ KRUCIÁTA

PROTI HUSITŮM 389

(rok 1430 – září 1431)

Rostoucí nesnáze a nebezpečí husitismu. Martin V. a král polský. Sněm prešpurský. Jízdy české ve Slezsku a v Uhrách; boje na Moravě i v Čechách. Nové příznění se Čechů a Poláků; hádání v Krakově. Svolání sboru

basilejského; kardinál Julián Cesarini. Smrt Martina V.; Evžen IV., nový papež. Sněm říšský v Norimberku. Počátky sboru basilejského. Sněmy v Čechách; nová vláda zemská; hádání v Praze. Sjezd chebský. Manifest kardinála Juliána; české odpovědi. Zpozdilost výpravy říšské. Prokop Veliký na Plzeňsku. Poslední marné vyjednávání a ustoupení Čechů. Albrecht Rakouský na Moravě. Kardinál a knížata vtrhli do Čech. Veliký den u Domažlic. Úplné vítězství české.

KNIHA TŘINÁCTÁ
ČECHY A SBOR BASILEJSKÝ
ZIKMUND A ALBRECHT 415
 Roky 1431–1439

Článek první
JEDNÁNÍ PŘÍPRAVNÁ 416
 (září 1431 – prosinec 1432)

Důraz husitských vítězství v dějinstvu; nesvornost česká. Kněz Prokop Veliký a kardinál Julián. První psaní sboru basilejského k Čechům. Zikmund v Itálii. Porážky u Býdova i v Uhrách. List tábořský k Němcům. Kolotání se sirotků. Sněm v Praze. Evžen IV. usiluje o rozvedení sboru basilejského. Psaní kardinála Juliána k papeži. Jednání sjezdu chebského. Druhé psaní sboru k Čechům. Nové jízdy husitské v Braniborsku a ve Slezsku; vzetí Trnavy. Smlouva mezi Čechy a Poláky. Veliká povodeň v Praze. Sněm na Kutné Hoře; volení poslové ke sboru. Mikuláš Humpolecký a Jan Žatecký na přezvědech v Basileji. Nové potržky s Rakušany.

Článek druhý
ČECHOVÉ V BASILEJI 446
 (rok 1432 – duben 1433)

Přípravy u sboru činěné. Poslové čeští; příchod jejich do Basileje a vítání. Nesnáze o služby boží. První veřejné slyšení. Kardinál Julián a kněz Prokop. Počátek disputací. Rokycana, Biskupec, Oldřich Znojemský, Payne. 28 článků. Jan Stojkovič a bouře jím vzbuzené; Charlier, Kalteisen a Palomar. Rokycanova replika. Prostředkování knížete Viléma; Mikuláš z Kusy. Zjednání užšího výboru. Další repliky. Kněz Prokop o mnišstvu. Poslové sboru do Čech. Poselství burgundské. Loučení se od sboru; řeči Rokycanova, Prokopova i Juliánova. Srdečnosti a závazky. Příjezd poslů obojích do Prahy.

Článek třetí

PRVNÍ NÁMLUVY PRAŽSKÉ

PORÁŽKA TÁBORU 468

(duben 1433 – červen 1434)

Poměry k Polsku; Čechové v Uhrách. Zikmund císař, prostředek mezi papežem a sborem. První poselství basilejské v Praze. Prokop Veliký o válkách; legátové a šlechta česká. Žádosti české u sboru. Obležení Plzně; porážka v Bavorech; Prokop opouští vojsko. Jízda sirotčí až k moři. Druhé poselství basilejské v Praze; první kompaktáty pražské. Rozstrk mezi stranami. Menhart z Hradce a šlechta; Aleš Vřeštovský z Rýzmburka, správce zemský. Neshoda se sborem. Martin Lupáč zase v Basileji. Plzeň chráněna od koncilie i od šlechty. Jednota panská proti rotám polním. Prokop Veliký zase velitelem. Nové Město pražské dobyto; Plzeň osvobozena. Další strojení se k válce. Bitva u Lipan; smrt obou Prokopů a konec rot polních. Čapek na Kolíně; námluvy.

Článek čtvrtý

KOMPAKTÁTA 498

(červen 1434 – srpen 1436)

Proměna ve stavu věcí; M. Jan Rokycana. Sněm svatojánský; sbor svatojakubský. Jednání na sjezdu řezenském. Sněm svatohavelský v Praze a žádosti podané do Chebu. Porady tábořské; postupování zámeků a měst zahraničních; Ostromeč a Kolín. Prokopa Plzeňského psaní veřejné. Žádosti sněmu svatovalentinského. Noví legátové a jednání na sjezdu brněnském. Věci polské a smrt Korybutova. Sněm o sv. Matouši; Rokycana volen na arcibiskupství. Rozbroje domácí. Sjezd v uherském Bělehradě. Sněm jihlavský. Konečné stvrzení a slavné ohlášení kompaktát. Zikmund přijat za krále.

Článek pátý

ZIKMUND 527

(srpen 1436 – prosinec 1437)

Vítězí reakce. Slavný vjezd císařův do Prahy; obsazení úřadů městských i zemských. Filibert a Rokycana. Smíření táborů s císařem; odpor v Hradci Králové. Obnova řádů kostelních v Praze. Sněm pražský; spor o sedání v lavicích; osazení soudu zemského; Hory Kutny obnoveny; veliká berně a následky její; korunování císařovny Barbory. Hradec poddal se. Ratifikace kompaktát; mnichové zase v Praze; den svátosti.

Rokycana pronásledován, opouští Prahu. Sněm pražský a chebský. Spory mezi sborem basilejským a papežem Evženem IV. Marné jednání posílů českých v Basileji. Roháč na Sioně dobyt a oběšen. Nové nepokoje v zemi. Zikmund nemocen opouští Čechy. Smrt jeho ve Znojmě. Obraz jeho osobnosti.

Článek šestý

ALBRECHT 557

(prosinec 1437 – říjen 1439)

Nesnáze a odpory při volení Albrechta. Strany rakouská i národní na sněmu pražském; Albrecht volen pod výminkami. Pan Ptáček přilnul ke straně polské. Rostoucí rozbroje. Aleš ze Šternberka ve Vídni. Kazimír přijat od některých za krále. Albrecht přijel do Prahy a korunován. Boje před Tábořem nerozhodné. Porážka u Želenic. Král polský ve Slezsku. Albrecht ve Vratislavi a rokování s Poláky. Anarchie v Čechách. Národní ústrky a nesnáze v Uhrách. Pád Smedereva. Albrecht u Petrovaradína, vrací se nemocen. Smrt jeho. Mor v Čechách a proměny hojné. Závěrečné úvahy.

Slovníček 582

Ústřední knihovna
právnícké fakulty MU
Brno

